

בז א מיי פ"ו מהל' קרבן
פסח הלכה ב סמג
עשין רכז:
בז ב ג מיי פרק ד מהל'
אבל הלכה ט סמג
עשין דרנבן ב טוש"ע א"ח
ס' לח סעיף ה וטוש"ע י"ד
ס' שפ סעיף א ס' שפח
סעיף א:
בז ד מיי פ"ו מהלכות
סוכה הלכה ג סמג
עשין מג טוש"ע א"ח ס'
תרמ סעיף ה:
ה ה מיי שם טוש"ע שם
סעיף ו:
לא ו טור ו"ו סם:
בז ז מיי פ"ו מהל'
חפלה סמג עשין יט
טוש"ע א"ח ס' קו סעיף
א טור א"ח ס' לח:
בז ח מיי פ"ד מהלכות
תפילין הלכה יג סמג
עשין כז טוש"ע א"ח סימן
לח סעיף ו:

רבינו חננאל

ר' יהודה אומר מישאל
ואלצפן היו שנסאו גב
ואביהוה ר' יצחק אומר
אם נושאי ארונו של יוסף
היו יכולין ליה ליהוה ואם
מישאל ואלצפן היו יכולין
היו ליטהר אלא קוברי מת
מצוה היו וחל שביעי
שלהן להיות ערב פסח
שנא' ולא יכלו לעשות
הפסח ביום ההוא מכלל
המתעסק במצוה פטור מן
המצוה האחרת. ושנינו
צריכא זו וזו דאי
אשמעינן גבי פסח כו'
אמר רב זבדא משמיה
דרב אבל חייב בסוכה ולא
דמי למצטער הדוא פטור
מן הסוכה. ת"ר חתן וכל
השושבינין וכל בני חופה
פטורין מן התפילין ומכל
מצות האמורות בתורה
וחייבין בקריאת שמע

כה: הישן תחת המטה

מישאל ואצפן היו. וא"ת ולמאן דאמר פרק ד' מיתות
(סנהדרין דף ע"ג) דשריפה ממש הוא שנשרפו גופיהן
וכן נמי דריש בתורת כהנים^ט אקרא דמתאכל אש אותם אמאי נטמאו
וי"ל דשמא שלדן היתה קיימת כאלו נשרפו על גבי קטוצלא כדאמר

פרק המפלת (גדה דף כו): מת שנשרף
ושלדו קיימת טמא: **שחל** שביעי
שלדן בערב הפסח. מכלאן קשה
להא דל"ר לוי זשילהי הניזקין (גיטין
דף ס. וס) ח' פרשיות נאמרו צאומי
יוס שהוקס המשכן וקא חשיב פרשת
טמאים ופירש שם בקונט' ויהי
אנשים אשר היו טמאים לנפש וגו'
ולא יתכן כדמוכח הכא שהיה צערב
הפסח והמשכן הוקס צאחד צניסן
ואפילו לר"ע לא יתכן לפי הספרים
דגרסינן צפסחים צפ' האשה (דף כ:)
רצ סצר לה כר"ע דאמר מישאל
ואלצפן היו שחל שביעי שלהן להיות
צערב הפסח ומיהו אותה גירסא ליתא
אלא ר' יצחק גרס התם ונראה לפרש
פרשת טמאים דשרן ונצלה וזו וזה
ונדה לפי שהורכו ליהזר על טומאת
מקדש וקדשיו: **משום** דלא מטיא
זמן חיובא. ואין להקשות מהא
דדרשינן צריש טבול יוס (צמצים
דף ק. וס) דהולך לשחוט את פסחו
נטמא למת מנוה מולאחמותו אפי'
לאחר חלות דמת מנוה שאני והא
דדייק הכא מצרייתא דקתני למת
מנוה נטמאו לא מת מנוה ממש אלא
כלומר לקרוצים כדפירש בקונטרס
ולאחר חלות הוא דאינו נטמא
כדקתני התם אמרת לא יטמא אל
קודם חלות יטמא כדקאמרין התם
ציוסף הכהן שמתה אשתו צערב
הפסח ונמנו אחיו הכהנים וטמאוהו
צעל כרחו אלז קשה (לרצה^ט) דאמר
התם אידי ואידי לאחר חלות כאן
קודם ששחטו וזרקו עליו כאן לאחר
ששחטו וזרקו עליו אלמא נטמא
לקרוצים אפי' היכא דנטמא זמן
חיובא (ב) זמן הפסח מאחר שלא שחטו
וזרקו עליו ואין לומר דהיא גופא
ילפינן מחתן דפטור מק"ש דלמא
שאני ק"ש דלית ציה כרת כדקאמר
הכא ולא אחי מיינה פסח דאיכא
כרת ומטיא זמן חיובא: **אין** שמוחה
אלא בחופה. משמע מכלאן דאם
ינא חתן מחופתו אפי' כלתו עמו
והולכים לאכול צצית אחר דאין

מצרכין שהשמוחה צמעונו ולא צרכת חתנים כיון דאין שמוחה אלא
בחופה וצפ"ק דמתוצות (דף ע"ז: וס) אמרינן נמי מצרכין צרכת
חתנים צצית חתנים משמע דוקא צמקום חופה דהוא צצית חתנים
ומיהו אין ראיה משם דלמא לאפוקי מדרצי יהודה קא אחי דאמר
אף צצית האירוסין מצרכין אותה ונריך לדקדק מה היא חופה דאי
צמקום שצרכו תחלה צרכת נישואין קרי ליה חופה פעמים שאפי'
צרחוב העיר מצרכין אותה כשהעם מרוצין ואין יכולין ליכנס
צצית אלא מקום עיקר ישיבת חתן וכלה קרי ליה חופה ולא מקום
העשוי לאקראי צעלמא ושם מצרכין צרכת חתנים כל שצעה:

וחייבין בק"ש. כדפירש בקונט' דמנאות כוונתה אינו אלא פסוק ראשון
ויכולין לישצ דעתן שעה קטנה כדי לקרוא פסוק ראשון:
חתן

שאין לה אלא שלש דפנות וצו לשחק עם כלתו: תרתי. שתי
הרגל קיימא לן צמועד קטן (דף ע"ז: וס) דאין נושאין נשים צמועד:
שכרות וקלות ראש: וחייבין בקריאת שמע. דמנאות כוונתה אינו אלא פסוק ראשון:
משום

פרק שני סוכה

הבי גרסינן צצרייתא צסיפרי ר"ע אומר מישאל ואלצפן היו שנטמאו
צנדצ ואציהוה ר' יצחק אומר אם נושאי ארונו של יוסף היו יכולין
היו ליטהר ואם מישאל ואלצפן היו יכולין היו ליטהר אלא מי היו
טמאי מת מנוה היו שחל שביעי שלהן להיות צערב פסח שנאמר ולא

יכלו וגו': אם נושאי ארונו של
יוסף או מישאל ואלצפן היו יכולין
היו ליטהר. שהרי צאחד צניסן
הוקס המשכן ושני לו שרף אלעזר
את הפרה^ט שזו על טמאי מת שצחן
לעשות פסחיהן צטהרה כדאמר
צמסכת גיטין (דף ע"ז). שמנה פרשיות
נאמרו ציוס שהוקס המשכן ופרה
אלומה אחת מהן וצאחד צניסן הוקס
המשכן והוא ח' למלואים כדקיימא
לן (שבת דף ע"ז): אותו היום נטל עשר
עטרות וצו מתו נדצ ואציהוה הלכך
מראש חדש ועד הפסח היו יכולין ליטהר
וקרא אמר ולא יכלו נושאי ארונו
של יוסף נמי צצר עצרו עליהם
עשרה חדשים ויותר שלא נשאוהו
משחטו צצר חורב צראש חדש סין^ז
כדכתיב (שמות ע"ו) ציוס הזה צאו
מדצר סיני ולא נסעו משם עד
עשרים צאייר של שנה הצאה לכתיב
ויהי צשנה השנית צחדש השני צעשרים
צחדש נעלה הענן מעל וגו' ויסעו
מהר ה': צמאי מת מצוה. לאו מת
מנוה דווקא קאמר דאפי' מתייהן נמי
מת מנוה קרי להו דמנוה להתעסק
צחן כגון האמורים צפרשת כהנים
(ויקרא כ"א) * שהכהן נטמא צו^ט: שחל
שביעי שלדן. ואל"ג דחזו לאורמא
לא אישתרו דקסצר אין שומטין
וזרקין על טמא שרף^ט מכל מקום
שמעינן מיינה דעוסק צמנוה פטור
מן המנוה שהרי נטמאו צמתייהן
שצעה ימים לפני הפסח ואף על פי
שטומאה זו תעכב על ידם אכילת
פסחיהן אלמא מנוה קלה הצאה
לידך אינך נריך לדחותה מפני חמורה
העמידה לצא: דלא מטיא זמן חיובא.
כשנטמאו עדיין לא הגיע זמן אכילת
פסח: אב"ל. קריית שמע דמטא זמן
חיוב' צמוך החופה והוא ראוי לכך
אימא ליחייב: אב"ל פסח דבכרת הוא
אימא לא. יטמאו צמת כל שצעה
לפני הפסח: צדיבא. למיכתב ציוס
ההוא לאשמעינן דנטמאו תוך שצעה
דעוסק צמנוה פטור מן המנוה:
מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל ב'.

דקאמר ליה רחמנא הנני לוקח ממך את מחמד עיניך צמגפה וגו' האנך
דום מתים אלז לא תעשה לא תתאלז עליה פארך חבוש על ראשך
שלא כדרך שאר הצלים לפי שאני עושה אותך אות מופת לישראל
שכך עתידין למות מתייהן ואין איש מתאלז עליהם אלמא אלז אסור
צתפילין: והני מי"י ביום ראשון. דעיקר מררה חד יומא כדכתיב
ואחריתה כיום מר: פשיטא. מאי שנה הא משאר מנאות דאשמעינן
רצ לעיל דאלז חייב צכל המנאות: צערא דממילא. שהסוכה מצטרפו
כגון חמה או יונה או סירחה צדצרים שסיכך צחן: מיבעי ליה
ליחובי דעתיה. חוצה עליו לישצ דעתו למנוה: למיחודי. לשמות:
משום ייחוד. דסתם סוכה היו עושין צגגותיהן^ט ואין דרך צאה
ויציאה שם לרצים תמיד מפני הטורח ושמא ירד החתן לעשות
נרכיו ויחייח אחר עם הכלה: צער חתן. שהמקום נר ופחות
מנאות^ט סוכה ומנאות נישואין וכגון שנשא ערב הרגל אלז צמוך
פטורין מן התפילה. דצעיל כוונה: זמן התפילין. משום דשכיחא
ויכולים לישצ דעתן שעה קטנה כדי לקרוא פסוק ראשון:
משום

דקאמר ליה רחמנא הנני לוקח ממך את מחמד עיניך צמגפה וגו' האנך
דום מתים אלז לא תעשה לא תתאלז עליה פארך חבוש על ראשך
שלא כדרך שאר הצלים לפי שאני עושה אותך אות מופת לישראל
שכך עתידין למות מתייהן ואין איש מתאלז עליהם אלמא אלז אסור
צתפילין: והני מי"י ביום ראשון. דעיקר מררה חד יומא כדכתיב
ואחריתה כיום מר: פשיטא. מאי שנה הא משאר מנאות דאשמעינן
רצ לעיל דאלז חייב צכל המנאות: צערא דממילא. שהסוכה מצטרפו
כגון חמה או יונה או סירחה צדצרים שסיכך צחן: מיבעי ליה
ליחובי דעתיה. חוצה עליו לישצ דעתו למנוה: למיחודי. לשמות:
משום ייחוד. דסתם סוכה היו עושין צגגותיהן^ט ואין דרך צאה
ויציאה שם לרצים תמיד מפני הטורח ושמא ירד החתן לעשות
נרכיו ויחייח אחר עם הכלה: צער חתן. שהמקום נר ופחות
מנאות^ט סוכה ומנאות נישואין וכגון שנשא ערב הרגל אלז צמוך
פטורין מן התפילה. דצעיל כוונה: זמן התפילין. משום דשכיחא
ויכולים לישצ דעתן שעה קטנה כדי לקרוא פסוק ראשון:
משום

דקאמר ליה רחמנא הנני לוקח ממך את מחמד עיניך צמגפה וגו' האנך
דום מתים אלז לא תעשה לא תתאלז עליה פארך חבוש על ראשך
שלא כדרך שאר הצלים לפי שאני עושה אותך אות מופת לישראל
שכך עתידין למות מתייהן ואין איש מתאלז עליהם אלמא אלז אסור
צתפילין: והני מי"י ביום ראשון. דעיקר מררה חד יומא כדכתיב
ואחריתה כיום מר: פשיטא. מאי שנה הא משאר מנאות דאשמעינן
רצ לעיל דאלז חייב צכל המנאות: צערא דממילא. שהסוכה מצטרפו
כגון חמה או יונה או סירחה צדצרים שסיכך צחן: מיבעי ליה
ליחובי דעתיה. חוצה עליו לישצ דעתו למנוה: למיחודי. לשמות:
משום ייחוד. דסתם סוכה היו עושין צגגותיהן^ט ואין דרך צאה
ויציאה שם לרצים תמיד מפני הטורח ושמא ירד החתן לעשות
נרכיו ויחייח אחר עם הכלה: צער חתן. שהמקום נר ופחות
מנאות^ט סוכה ומנאות נישואין וכגון שנשא ערב הרגל אלז צמוך
פטורין מן התפילה. דצעיל כוונה: זמן התפילין. משום דשכיחא
ויכולים לישצ דעתן שעה קטנה כדי לקרוא פסוק ראשון:
משום

דקאמר ליה רחמנא הנני לוקח ממך את מחמד עיניך צמגפה וגו' האנך
דום מתים אלז לא תעשה לא תתאלז עליה פארך חבוש על ראשך
שלא כדרך שאר הצלים לפי שאני עושה אותך אות מופת לישראל
שכך עתידין למות מתייהן ואין איש מתאלז עליהם אלמא אלז אסור
צתפילין: והני מי"י ביום ראשון. דעיקר מררה חד יומא כדכתיב
ואחריתה כיום מר: פשיטא. מאי שנה הא משאר מנאות דאשמעינן
רצ לעיל דאלז חייב צכל המנאות: צערא דממילא. שהסוכה מצטרפו
כגון חמה או יונה או סירחה צדצרים שסיכך צחן: מיבעי ליה
ליחובי דעתיה. חוצה עליו לישצ דעתו למנוה: למיחודי. לשמות:
משום ייחוד. דסתם סוכה היו עושין צגגותיהן^ט ואין דרך צאה
ויציאה שם לרצים תמיד מפני הטורח ושמא ירד החתן לעשות
נרכיו ויחייח אחר עם הכלה: צער חתן. שהמקום נר ופחות
מנאות^ט סוכה ומנאות נישואין וכגון שנשא ערב הרגל אלז צמוך
פטורין מן התפילה. דצעיל כוונה: זמן התפילין. משום דשכיחא
ויכולים לישצ דעתן שעה קטנה כדי לקרוא פסוק ראשון:
משום

דקאמר ליה רחמנא הנני לוקח ממך את מחמד עיניך צמגפה וגו' האנך
דום מתים אלז לא תעשה לא תתאלז עליה פארך חבוש על ראשך
שלא כדרך שאר הצלים לפי שאני עושה אותך אות מופת לישראל
שכך עתידין למות מתייהן ואין איש מתאלז עליהם אלמא אלז אסור
צתפילין: והני מי"י ביום ראשון. דעיקר מררה חד יומא כדכתיב
ואחריתה כיום מר: פשיטא. מאי שנה הא משאר מנאות דאשמעינן
רצ לעיל דאלז חייב צכל המנאות: צערא דממילא. שהסוכה מצטרפו
כגון חמה או יונה או סירחה צדצרים שסיכך צחן: מיבעי ליה
ליחובי דעתיה. חוצה עליו לישצ דעתו למנוה: למיחודי. לשמות:
משום ייחוד. דסתם סוכה היו עושין צגגותיהן^ט ואין דרך צאה
ויציאה שם לרצים תמיד מפני הטורח ושמא ירד החתן לעשות
נרכיו ויחייח אחר עם הכלה: צער חתן. שהמקום נר ופחות
מנאות^ט סוכה ומנאות נישואין וכגון שנשא ערב הרגל אלז צמוך
פטורין מן התפילה. דצעיל כוונה: זמן התפילין. משום דשכיחא
ויכולים לישצ דעתן שעה קטנה כדי לקרוא פסוק ראשון:
משום

דקאמר ליה רחמנא הנני לוקח ממך את מחמד עיניך צמגפה וגו' האנך
דום מתים אלז לא תעשה לא תתאלז עליה פארך חבוש על ראשך
שלא כדרך שאר הצלים לפי שאני עושה אותך אות מופת לישראל
שכך עתידין למות מתייהן ואין איש מתאלז עליהם אלמא אלז אסור
צתפילין: והני מי"י ביום ראשון. דעיקר מררה חד יומא כדכתיב
ואחריתה כיום מר: פשיטא. מאי שנה הא משאר מנאות דאשמעינן
רצ לעיל דאלז חייב צכל המנאות: צערא דממילא. שהסוכה מצטרפו
כגון חמה או יונה או סירחה צדצרים שסיכך צחן: מיבעי ליה
ליחובי דעתיה. חוצה עליו לישצ דעתו למנוה: למיחודי. לשמות:
משום ייחוד. דסתם סוכה היו עושין צגגותיהן^ט ואין דרך צאה
ויציאה שם לרצים תמיד מפני הטורח ושמא ירד החתן לעשות
נרכיו ויחייח אחר עם הכלה: צער חתן. שהמקום נר ופחות
מנאות^ט סוכה ומנאות נישואין וכגון שנשא ערב הרגל אלז צמוך
פטורין מן התפילה. דצעיל כוונה: זמן התפילין. משום דשכיחא
ויכולים לישצ דעתן שעה קטנה כדי לקרוא פסוק ראשון:
משום

דקאמר ליה רחמנא הנני לוקח ממך את מחמד עיניך צמגפה וגו' האנך
דום מתים אלז לא תעשה לא תתאלז עליה פארך חבוש על ראשך
שלא כדרך שאר הצלים לפי שאני עושה אותך אות מופת לישראל
שכך עתידין למות מתייהן ואין איש מתאלז עליהם אלמא אלז אסור
צתפילין: והני מי"י ביום ראשון. דעיקר מררה חד יומא כדכתיב
ואחריתה כיום מר: פשיטא. מאי שנה הא משאר מנאות דאשמעינן
רצ לעיל דאלז חייב צכל המנאות: צערא דממילא. שהסוכה מצטרפו
כגון חמה או יונה או סירחה צדצרים שסיכך צחן: מיבעי ליה
ליחובי דעתיה. חוצה עליו לישצ דעתו למנוה: למיחודי. לשמות:
משום ייחוד. דסתם סוכה היו עושין צגגותיהן^ט ואין דרך צאה
ויציאה שם לרצים תמיד מפני הטורח ושמא ירד החתן לעשות
נרכיו ויחייח אחר עם הכלה: צער חתן. שהמקום נר ופחות
מנאות^ט סוכה ומנאות נישואין וכגון שנשא ערב הרגל אלז צמוך
פטורין מן התפילה. דצעיל כוונה: זמן התפילין. משום דשכיחא
ויכולים לישצ דעתן שעה קטנה כדי לקרוא פסוק ראשון:
משום

דקאמר ליה רחמנא הנני לוקח ממך את מחמד עיניך צמגפה וגו' האנך
דום מתים אלז לא תעשה לא תתאלז עליה פארך חבוש על ראשך
שלא כדרך שאר הצלים לפי שאני עושה אותך אות מופת לישראל
שכך עתידין למות מתייהן ואין איש מתאלז עליהם אלמא אלז אסור
צתפילין: והני מי"י ביום ראשון. דעיקר מררה חד יומא כדכתיב
ואחריתה כיום מר: פשיטא. מאי שנה הא משאר מנאות דאשמעינן
רצ לעיל דאלז חייב צכל המנאות: צערא דממילא. שהסוכה מצטרפו
כגון חמה או יונה או סירחה צדצרים שסיכך צחן: מיבעי ליה
ליחובי דעתיה. חוצה עליו לישצ דעתו למנוה: למיחודי. לשמות:
משום ייחוד. דסתם סוכה היו עושין צגגותיהן^ט ואין דרך צאה
ויציאה שם לרצים תמיד מפני הטורח ושמא ירד החתן לעשות
נרכיו ויחייח אחר עם הכלה: צער חתן. שהמקום נר ופחות
מנאות^ט סוכה ומנאות נישואין וכגון שנשא ערב הרגל אלז צמוך
פטורין מן התפילה. דצעיל כוונה: זמן התפילין. משום דשכיחא
ויכולים לישצ דעתן שעה קטנה כדי לקרוא פסוק ראשון:
משום

דקאמר ליה רחמנא הנני לוקח ממך את מחמד עיניך צמגפה וגו' האנך
דום מתים אלז לא תעשה לא תתאלז עליה פארך חבוש על ראשך
שלא כדרך שאר הצלים לפי שאני עושה אותך אות מופת לישראל
שכך עתידין למות מתייהן ואין איש מתאלז עליהם אלמא אלז אסור
צתפילין: והני מי"י ביום ראשון. דעיקר מררה חד יומא כדכתיב
ואחריתה כיום מר: פשיטא. מאי שנה הא משאר מנאות דאשמעינן
רצ לעיל דאלז חייב צכל המנאות: צערא דממילא. שהסוכה מצטרפו
כגון חמה או יונה או סירחה צדצרים שסיכך צחן: מיבעי ליה
ליחובי דעתיה. חוצה עליו לישצ דעתו למנוה: למיחודי. לשמות:
משום ייחוד. דסתם סוכה היו עושין צגגותיהן^ט ואין דרך צאה
ויציאה שם לרצים תמיד מפני הטורח ושמא ירד החתן לעשות
נרכיו ויחייח אחר עם הכלה: צער חתן. שהמקום נר ופחות
מנאות^ט סוכה ומנאות נישואין וכגון שנשא ערב הרגל אלז צמוך
פטורין מן התפילה. דצעיל כוונה: זמן התפילין. משום דשכיחא
ויכולים לישצ דעתן שעה קטנה כדי לקרוא פסוק ראשון:
משום

א) פסחים כ"ג. ב) צרכות
לא. טו: כמותו ו: מ"ק
טו, ג) ספרי פ' נשא ס'
מד, ד) שבת דף פו:
ה) סוטה ג. ע"י"ש,
ו) פסחים סט: ז) ע"ז
דף ג, ח) ברכות דף יג:
ט) מכלתא דמילואים
ירש פ' שמיני הכ"ג,
וע"י"ש המ"א, וע"ע תוס'
סנהדרין נב. ד"ה ההיא.

הגהות הב"ח

א) גמ' מהו דמימא
הואיל ואמר רבא
מנעטע: (ב) תוס' ד"ה
משום וכו' אפילו היכא
דמטא זמן חיובא דפסח
כ"ל ומימא זמן הב'
נמחק:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה טמאי מת
מצוה וכו' שהכהן
מטמא בו. עין טורי אגן
ר"ה דף ע"ז ע"ד ד"ה חייב
אלס:

תורה אור השלם

א) ויהי אנשים אשר
היו טמאים לנפש אדם
ולא יכלו לעשות הפסח
ביום ההוא ויקרבו לפני
משה ולפני אהרן ביום
ההוא: (במדבר כ"ו)

ב) האנך דם מתים
אבל לא תעשה פארך
חבוש על ראשך ויגעליך
תשים בגיגליך ולא
תעטה על שפם וקחם
אנשים לא האבל:
(ויחזקאל כ"ו)

ג) והפכתי חגיגתם
לאבל וכל שיריכם
לקניה והעליתיו על כל
מתנים שק ועל כל
ראש קרחה ושמתיה
פאבל יחוד ואחריתה
ביום מר: (עמוס ח')

הגהות וציונים

א) בכ"ו וחדוניה
בסוכה אימנא ב"ש
דחדי וכן ג"י הרא"ש (בית
יצחק): צ' צריך להוסיף
שתי מצות מצות סוכה
וכו' או שצ"ל שתיים
מצות סוכה וכו': ג' צ"ל
כ"בא (גליון):